

แบบของการจัดสวน

แบบของการจัดสวนแบ่งออกเป็น 4 แบบคือ

สวนธรรมชาติ (informal styles)

การจัดสวนแบบธรรมชาติจะจัดให้เป็นเนินหลั่นกัน มีพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ สลับกับที่ราบเหมือนเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การจัดวางต้นไม้และวัตถุจะต้องเกิด ความสมดุลแบบธรรมชาติ หรือ Informal balance นั้นเอง ชนิด รูปทรงและขนาด จำนวน และ ระยะห่าง ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันหรือเท่ากัน ใช้ ความชำนาญของสายตาพิจารณานำหนักของต้นไม้หรือวัตถุทั้งสองข้าง ถ้านำหนักเท่ากัน หรือใกล้เคียงกันก็ถือว่า ทั้งสองข้างนั้นสมดุลกัน (แบบ ธรรมชาติ) การจัดวางต้นไม้หรือวัตถุแบบจำนวนคู่ขนาน 1 : 1 หรือ 2 : 2 ฯลฯ จะไม่ปรากฏให้ได้เป็น เมื่อไม่ได้จัดวางซ้ำ ๆ กันแบบ 1 : 1 หรือ 2 : 2 ฯลฯ จึงใช้เนื้อที่ในการจัดไม่มากนัก การประดิษฐ์แบบเรขาคณิต มีความสำคัญเป็นรองการตัดแต่งหรือประดิษฐ์รูปทรง เช่น ทรงกลม หรือทรงเหลี่ยมจึง ไม่ปรากฏเด่นชัด ลักษณะการจัดจะจัดให้มีแต่เค้าโครงเท่านั้น เช่นการจัดหาพันธุ์ไม้ ที่มีรูปทรงแบบเรขาคณิต ตามธรรมชาติ ที่ต้องการโดยไม่ต้อง ตัดแต่ง สระน้ำ ล้ำธารมีรูปร่างอิสระ (free form) เหมือนเกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ ต้นไม้ใหญ่ ไม้พุ่ม ไม้หญ้าและพืชคลุมดิน(ground cover) มักมีสีส้ม ไม่จุดขาดโดยทั่วไป มักจะมีสีเขียว เป็นส่วนใหญ่ จะออกดอกเพิ่มสีสันให้สวนบ้างก็ตามฤดูกาลเท่านั้น ถนนหรือ ทางเดินภายในสวน มักจะสูง ๆ ต่ำ ๆ ตามระดับพื้นที่ของสวน และคดโค้ง ไปตามสวนต่าง ๆ ของสวน เพื่อนำไปชม ความงามของสวนย่อม ฅ จุดต่าง ๆ สิ่งก่อสร้าง ภายในบริเวณสวน จะ เป็นบ้านหลังเล็ก ๆ กลมกลืนไปกับสวน

สวนประกอบอื่น ๆ อาทิ หน้าผา น้ำตก ล้ำธาร โขดหิน สระน้ำ ไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม และพืชคลุมดิน จะไม่บังคับให้อยู่ในกรอบ พยายามสร้าง ความกลมกลืน อย่างอิสระทุก ๆ จุด ไม่แสดงสวนใดสวนหนึ่ง อย่างเด่นชัดเหมือนสวนแบบประดิษฐ์ แต่จะรวมกัน ในลักษณะของ ความกลมกลืน เหมือนเกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ

ความงามของสวน เหล่านี้เกิดจาก การจัดต้นไม้และสีของพันธุ์ไม้ให้กลมกลืนกัน เพื่อจะได้เลียนแบบ และสร้างบรรยากาศภายใน สวนให้เหมือน ธรรมชาติอย่างแท้จริง สวนแบบนี้บรรยากาศตรงกับความต้องการของมนุษย์ อาจสรุปการจัดสวนแบบธรรมชาติได้ดังนี้

1. พื้นที่เป็นเนินสลับที่ราบ
2. ความสมดุลแบบธรรมชาติ
3. จำนวนคู่ขนาน 1 : 1 , 2 : 2 ไม่ปรากฏ
4. เนื้อที่ในการจัดไม่มากนัก
5. รูปเรขาคณิตมีความสำคัญเป็นรอง
6. สวนมากมีแต่สีเขียว ไม่จุดขาด
7. ถนน/ทางเดิน สูง ๆ ต่ำ ๆ คดโค้ง
8. มีบ้านหลังเล็กกลมกลืนกับสวน

สวนประดิษฐ์ [Formal styles]

การจัดสวนแบบประดิษฐ์ จะเป็นพื้นที่ราบเรียบได้ระดับ ไม่นิยมพื้นที่ ที่มีระดับสูง ๆ ต่ำ ๆ การจัดวางต้นไม้หรือวัตถุ จะต้องทำให้เกิด ความสมดุลแบบ ประดิษฐ์ หรือ Formal balance นั้นเอง โดยที่ต้นไม้หรือวัตถุจะต้อง ชนิด เดียวกัน รูปทรง เหมือนกัน ขนาด เท่ากัน จำนวน เท่ากัน ระยะห่าง เท่ากัน จำนวนต้นไม้หรือวัตถุจะจัดแบบคู่ขนาน คือ จำนวน 1 : 1 หรือ 2 : 2 ฯลฯ ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด การปลูกไม้ประดับยืนต้น การจัดแปลงไม้ดอก/ ไม้ใบ และการจัดวางวัสดุต่าง ๆ ซ้ำกัน(1 : 1 หรือ 2 : 2) จึงจำเป็นต้องใช้เนื้อที่ในการจัดมาก รูปทรงต้นไม้หรือวัตถุต่าง ๆ มีรูปทรงแบบเรขาคณิต เช่นต้นไม้ใหญ่ ไม้พุ่ม แปลงไม้ดอก/ไม้ใบ จะตัดแต่งเป็นรูปทรงกลม หรือรูปทรงเหลี่ยม สวนวัตถุต่าง ๆ เช่นกระถางต้นไม้ โคมไฟฟ้ ่างน้ำพุ ฯลฯ มัก มีรูปทรง หรือ เหลี่ยม เช่นเดียวกัน แปลงไม้ดอกไม้ใบ จะปลูกชิดสลับลดหลาด และตัดแต่งเรียบร้อยเป็นระเบียบมีสีส้มจุดขาด ถนน หรือ ทางเดิน ภายใน บริเวณสวน มักจะเป็นเส้นตรง หรือ อาจมีโค้งบ้างแต่ได้ระดับ สวนแบบประดิษฐ์ นี้มักจะมีอาคารใหญ่ สร้างอย่างปราณีต เป็นฉากอยู่ ด้านหลัง

สวนนามธรรม (Abstract Style)

หรืออาจจะเรียกว่าสวน Free Style ก็ได้ เพราะสวนลักษณะนี้เริ่มนิยมจัดในยุคหลัง ๆ นี้เอง เป็นการจัดให้ลึกแนวจาก ความซ้ำซากจำเจ เหมือนการ วาดภาพ งานศิลปะลงไปในแผ่นกระดาษหรือผืนผ้าใบ แต่แทนที่จะแต่งแต้มสีสันเหมือนอย่าง เขียนงานศิลปะลงไปที่ใช้สีส้ม ของต้นไม้แต่งแต้มลง ไปแทน การนำต้นไม้มาปลูกหรือจัดวางให้ มีจังหวะ เส้นสาย มีช่องว่าง หรือรูปฟอร์มตามทฤษฎี หรือลักษณะ งานศิลปะสมัยใหม่ที่นิยมกัน เหมือนการ สร้างงาน จิตรกรรม บนผืนผ้า เน้นการจัดเพื่อถ่ายทอด ความรู้สึก ความบันเทิงใจในงาน ศิลปะของศิลปินผู้สร้าง กับประโยชน์ใช้สอย จึงอาจจะ แตกต่างไปจาก สวนสไตล์อื่นเช่น Formal style หรือ Informal style โดยเฉพาะอย่างยิ่งสวนลักษณะ Informal style จะคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย และจุดประสงค์ก่อน จะนำศิลปะมาเสริมแต่ง สร้างสรรค์ ให้สวยงามยิ่งขึ้น

สวนจินตนาการ (Imaginative Style)

จะจัดกันน้อย และมักจะจัดเฉพาะในโอกาสพิเศษ หรือเพื่อการแสดง นิยมนำสิ่งก่อสร้างบางส่วน ทางสถาปัตยกรรมในอดีตมาเป็น ส่วนประกอบใน สวน เช่น เสาสโตร์ของเสากรีกโรมัน กำแพงเมือง ซุ้มประตู หรือบางส่วน บางมุมของตัวอาคาร มาใช้ต้นไม้ที่นิยม ตัดแต่งรูปเป็น ลักษณะ พิเศษตาม จินตนาการ เพื่อให้เข้ากับบรรยากาศและเนื้อหาที่จัดแสดง บาง ลักษณะจะตัดแต่ง ต้นไม้เป็นเรื่องราวของคน สัตว์และสิ่งก่อสร้าง ซึ่งนับได้ว่า เป็น สวนจินตนาการ เช่นกันบุคคลบางคน ที่ชอบคิดชอบฝันสร้างสรรค์อะไร ที่เป็น พิเศษออกไป